

Szent István Egyetem
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Regionális Gazdaságtani és Vidékfejlesztési Intézet

Magyarország gazdasági versenyképessége

Előadó: Dr. Péli László, adjunktus

Godólló, 2014.

Versenyképesség általánosságban

Versenyképesség korántsem egyenlő a gazdagsággal!

- Mikro szinten: piaci versengésre való hajlam
- Makro szinten: nemzetközi versenyben való helytállás

Mivel mérjük?

- Üzleti sikeresség
- Piaci részesedés
- Jövedelmezőség

A verseny fogalma

- **A versenyképességre általánosan elfogadott definíció és mérőeszköz nincs!**
- „A verseny két vagy több szereplő egymással szembeni előnyszerzésre irányuló, adott szabályok közt zajló tevékenysége” (Chikán, 2002.)

A versenyképesség fogalma I.

- Mi is az a versenyképesség?
- „Egy nemzet versenyképessége annak fokmérője, hogy tökéletes versenyfeltételek mellett mennyire képes a világpiacon (is) eladható termékeket és szolgáltatásokat létrehozni, miközben az ország állampolgárainak reáljövödelme nő.” [Rapkin, 1995, 2.o.]

A versenyképesség fogalma II.

Az EU kohéziós jelentése alapján:

„A vállalatok, iparágak, régiók, nemzetek és nemzetek feletti régiók képessége relatíve magas jövedelem és relatíve magas foglalkoztatottsági szint tartós létrehozására. „

„A globális verseny feltételei közötti fenntartható endogén gazdasági növekedés.”

„A piaci versenyben való pozíciószerezést és tartós helytállást jelenti, a piaci részesedés és a jövedelmezőség növelését, az üzleti sikerességet

A területi versenyképesség

- Globalizáció
- Európai Unió integráció
- Az eddigieknél nagyobb gazdasági-, és kulturális tér
Nem csak az adott térség vállalkozásainak versenyképessége!
- Adott térség vonzó legyen, mint lakóhely
- Vonzó, mint befektetési helyszín
- Vonzó, mint turisztikai célpont

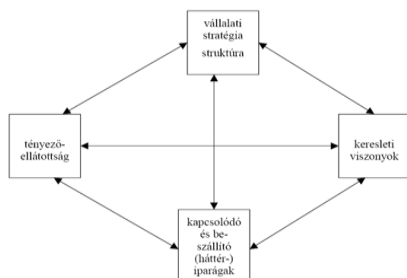
Regionális versenyképesség fogalma

A regionális versenyképesség olyan **fenntartható regionális gazdasági növekedést** jelent, amelyik magas foglalkoztatottsági ráta mellett magas termelékenységből származik, amelyben nemcsak az egyes kategóriák abszolút szintje, hanem **növekedési ütemük** is fontos. Ez alapján szoros kapcsolat van az egy lakosra jutó GDP-vel mért regionális gazdasági növekedés, a munkatermelékenység és a foglalkoztatottság között.

A versenyképességet bemutató fontosabb modellek

1. A Porter – féle gyémántmodell
„Competitive Advantage of Nations”
Komparatív előnyök helyett kompetitív!!!
2. A versenyképességi fa
3. Lengyel-féle versenyképességi piramis

A Porter féle gyémánt modell

Forrás: saját szerkesztés

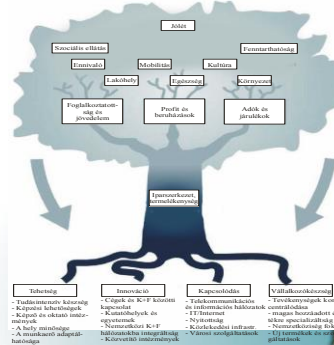
1. **Tényezőellátottság:** megfelelő termelési tényezők megléte, mint képzett munkaerő, infrastruktúra ahhoz, hogy megfelelő iparágakban versenyezhesen.
2. **Keresleti viszonyok:** a hazai kereslet hatása az adott iparág termékeire és szolgáltatásaira
3. **Kapcsolódó és beszállító (háttér) iparágak:** Nemzetközi szinten is helytállni képes beszállító háttéripár megléte vagy hiánya.
4. **Vállalati stratégia, struktúra és verseny:** a vállalatalapítás, -irányítás nemzeti feltételei és a hazai verseny természete.

Két külső változó:

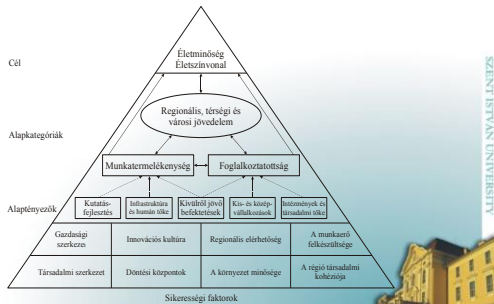
- **Kormányzat szerepe:** a kormányzati politikák befolyásolhatják a gyémánt minden egyes összetevőjét
- **Véletlen szerepe:** Minden olyan hatás, amelyre sem a vállalatoknak, sem a kormányzatnak nincs hatásuk.

Azon iparágakban sikeres egy nemzet, ahol a nemzeti gyémánt a legkedvezőbb adottságokat biztosítja.

A versenyképességi fa

A régiók versenyképességének piramis-modellje

Forrás: Lengyel (2003, 292. o.)

Hazánk versenyképessége I.

Lester Thurow: „Magyarországnak van a legnagyobb esélye arra, hogy a leggyorsabban felzárkózzék a fejlett Nyugathoz. Ehhez egyetlen dolgot kell tennie: a kormánynak olyan körülményeket kell teremtenie, hogy az emberek kreativitása kiteljesedhessen és hozzájárulhasson a gazdaság gyors fejlődéséhez”

A magyar felzárkózás az EU átlagához 1995–2000. között csak évi 1 százalékpontos volt, míg 2000–2005-ben ez évi 2,4 százalékponttal gyorsult.

Hazánk versenyképessége II.

Más a helyzet azonban a közelmúltat illetően, 2004–2006-ban súlyosan figyelmeztető jeleket látunk:

- szinte minden közép-kelet-európai ország kivétel gyorsabban nőtt, mint Magyarországé;
- a szubjektív versenyképességi rangsorokban (WEF, IMD) 6–10 hellyel hátrébb kerülünk;
- több országban lényeges strukturális reformokat hajtottak végre; nálunk ezek csak késve indultak;
- a felzárkózásban, a gazdasági növekedés ütemében a nálunk fejlettebb közép-európai országok (Csehország és Szlovénia) is megelőznek minket,
- súlyos makroegyensúlyi hiányok keletkeztek leginkább az államháztartásban, s ennek elengedhetetlenül szükséges (megkezdődött) korrekciója révül távon tovább nehezíti a versenyképesség javulását.

Hazánk versenyképessége III.

- Magyarország a komplex versenyképességi rangsorok (IMD; WEF), valamint az üzleti környezetet vizsgáló Világbank-jelentés szerint a keletközép-európai országok között jellemzően a középmezőny hátsó felében található.
- A munkatermelékenység (egy foglalkoztatott által előállított GDP) Magyarországon a visegrádi országok átlaga körül alakul, egységnyi hozzáadott érték előállításához azonban a régió átlagánál némiképp magasabb munkabér-költséggel jár Magyarországon.
- 2005 eleje óta a régiós valuták közül a forint reállefejtív árfolyama mutatta a legnagyobb mértékű leértékelődést.
- Bár a hazai adóterhelés szint európai összehasonlításban közepesnek mondható, és egyes adókulcsok (pl. társaságiadó-kulcs) viszonylag alacsonyak, a kelet-közép-európai régióon belül Magyarországon a legmagasabbak a munkabérek adó- és járulékkerhei.
- A magyar kivétel részesedése az EU importjában 2004-ig folyamatosan emelkedett, az elmúlt években azonban ez az emelkedés lelassult, miközben néhány környező országban folytatódott a dinamikus növekedés.

Versenyképességi rangsorok

- IMD (Vezetőképző és Gazdaságkutató Intézet): World Competitiveness Yearbook
- 60 országot rangsorol 323 kritérium alapján (2/3-ad rész hivatalos statisztika – 1/3-ad saját szakértőinek felmérése)

Az összesített rangsor:

- a gazdasági teljesítményt,
- a kormányzati hatékonyságot,
- a versenyszféra teljesítőképességét és
- az infrastruktúrális feltételeket.

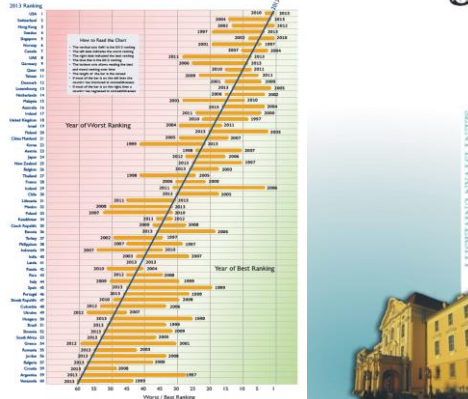
IMD versenyképességi rangsorai

2008.		2009.		2010.		2011.	
USA	1.	USA	1.	Szingapúr	1.	USA	1.
Szingapúr	2.	Hongkong	2.	Hongkong	2.	Hong Kong	2.
Hongkong	3.	Szingapúr	3.	USA	3.	Szingapúr	3.
...
Ausztria	14.	Németország	13.	Svédország	6.	Ausztria	18.
Németország	16.	Ausztria	16.	Ausztria	14.	Csehország	30.
Észtország	23.	Franciaország	28.	Ausztria	14.	Csehország	30.
Csehország	28.	Csehország	29.	Németország	16.	Észtország	33.
Szlovákia	30.	Litvánia	31.	Nagy-Britannia	22.	Lengyelország	34.
Szlovénia	32.	Szlovénia	32.	Franciaország	24.	Spanyolország	35.
Szlovénia	32.	Szlovákia	33.	Csehország	29.	Portugália	40.
Spanyolország	33.	Portugália	34.	Lengyelország	32.	Olaszország	42.
Litvánia	36.	Észtország	35.	Észtország	34.	Litvánia	45.
Portugália	37.	Bulgária	38.	Olaszország	40.	MAGYARORSZÁG	47.
MAGYARORSZÁG	38.	Spanyolország	39.	MAGYARORSZÁG	42.	Szlovákia	48.
Bulgária	39.	Lengyelország	44.	Szlovákia	49.	Románia	50.
Görögország	42.	MAGYARORSZÁG	45.	Olaszország	51.	Szlovénia	51.
Lengyelország	44.	Olaszország	50.	Szlovénia	52.	Bulgária	55.
Románia	45.	Görögország	52.	Románia	54.	Görögország	56.
Olaszország	46.	Románia	54.	Románia	54.	Görögország	56.

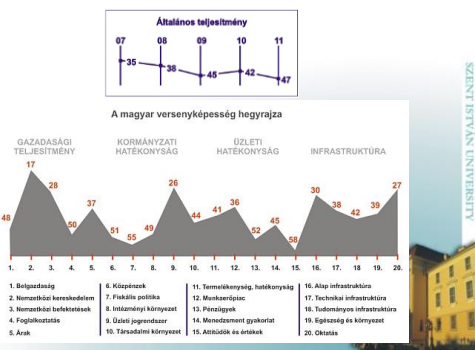
IMD versenyképességi rangsorai 2012.

THE 2012 WCI OVERALL RANKING					THE 2013 WCI OVERALL RANKING				
Rank	Country	Score	Rank	Country	Rank	Country	Score	Rank	Country
1	Hong Kong	109.89	11	Finland	69.95	USA	31	36	
2	Singapore	97.75	12	Netherlands	68.95	Netherlands	2	32	
3	Switzerland	96.68	33	Czech Republic	66.19	Hong Kong	3	34	
4	Singapore	95.91	34	France	66.18	Sweden	4	35	
5	Sweden	95.28	35	India	63.95	Singapore	5	37	
6	Szlovákia	95.28	36	USA	63.82	Norway	6	38	
7	Finland	95.06	37	Spain	63.24	UK	7	39	
8	USA	89.67	38	Szlovákia	62.24	Canada	8	40	
9	Franciaország	89.26	39	Spain	61.12	Germany	9	41	
10	UK	88.48	40	India	60.86	Canada	10	42	
11	Belgium	87.58	41	Portugal	60.38	Taiwan	11	43	
12	Dánországon	86.05	42	India	59.50	Denmark	12	44	
13	Dánországon	84.88	43	Philippines	59.25	Denmark	13	45	
14	Franciaország	84.22	44	Peru	58.71	Netherlands	14	46	
15	Franciaország	83.24	45	Belgium	57.84	Malaysia	15	47	
16	UK	82.49	46	India	56.51	Australia	16	48	
17	Franciaország	82.47	47	Spain	56.51	UK	17	49	
18	UK	80.16	48	Spain	55.21	United Kingdom	18	50	
19	Franciaország	79.57	49	India	55.21	India	19	51	
20	Belgium	78.87	50	South Africa	53.18	Finland	20	52	
21	Franciaország	77.67	51	Slovenia	52.96	Chile	21	53	
22	Korea	76.75	52	Colombia	51.89	Korea	22	54	
23	Chína	75.77	53	Romania	49.55	Australia	23	55	
24	Új-Zéland	74.88	54	India	48.85	India	24	56	
25	Belgium	73.48	55	Argentina	48.20	New Zealand	25	57	
26	Belgium	72.54	56	India	48.05	India	26	58	
27	India	71.05	57	India	47.35	India	27	59	
28	Chile	71.28	58	India	46.25	India	28	60	
29	Franciaország	70.76	59	Vietnam	38.20	India	29	61	
30	Franciaország	69.05	60	Vietnam	38.20	India	30	62	

WORLD COMPETITIVENESS IN

A magyar versenyképesség helyrajza

Magyarország helyezése az IMD versenyképességi rangsorában

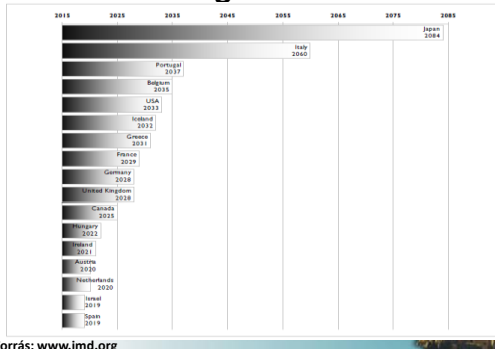

Magyarország értékelése

Adósságstressz-teszt (2010, annak a várható időpontja, amikor az adósság a GDP 60 %-ára lesz leszorítható)

Ízrael	2019
Spanyolország	2019
Ausztria	2020
Hollandia	2020
Írország	2021
Magyarország	2022
Kanada	2025
Németország	2028
Nagy-Britannia	2028
Franciaország	2029
Svédország	2031
Ízland	2032
USA	2033
Belgium	2035
Portugália	2037
Olaszország	2060
Japán	2064

Adósságstressz-teszt

Legfontosabb teendők

- a költségvetési kiadások lefaragása,
- a munkába állásra való ösztönzés,
- az adórendszer torzító hatásainak mérséklése,
- a szabályozás minőségének javítása,
- az EU források hatékony felhasználása.

World Economic Forum: Global Competitiveness Report

- Tényadatok + több mint 11.000 vállalati vezető megkérdezése
- 148 országot rangsorol
- **2 főindexet** vizsgál (különböző súlyozású alindexek):
 - Growth Competitiveness Index (alapvető makrogazdasági feltételek+innovációs tényezők)
 - Business Competitiveness Index (vállalati működés és stratégia + üzleti környezet)

World Economic Forum / GCI

	2005	2006	2007	2008
Svájc	4	1	2	2
USA	1	6	1	1
Németország	6	8	5	7
Észtország	26	25	27	32
Csehország	29	29	33	33
Szlovénia	30	33	39	42
Lettország	39	36	45	54
Szlovákia	36	37	41	46
Litvánia	34	40	38	44
MAGYARORSZÁG	35	41	47	62
Olaszország	38	42	46	49
Görögország	47	47	65	67
Lengyelország	43	48	51	53
Románia	67	68	74	68
Bulgária	61	72	79	76

World Economic Forum / GCI

	2009	2010	2011	2012	2013
Svájc	1	1	1	1	1
Svédország	4	2	2	5	6
Szingapúr	3	3	3	11	2
USA	2	4	4	7	5
Németország	7	5	5	4	4
Ausztria	17	18	18	10	16
Észtország	35	33	33	33	32
Csehország	31	36	36	32	46
Lengyelország	46	39	39	61	42
Szlovénia	37	45	45	36	62
Portugália	43	46	46	37	51
Litvánia	53	47	47	47	48
MAGYARORSZÁG	58	52	52	58	63
Szlovákia	47	60	60	74	78
Románia	64	67	67	106	76
Lettország	68	70	70	68	52
Bulgária	76	71	71	97	57
Görögország	71	83	83	85	91

GCI: Growth Competitiveness Index

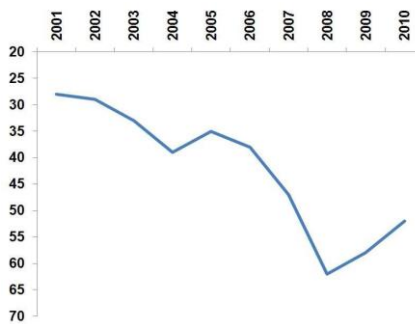
Magyarország helyezése a GCI 12 pillére tekintetében (134 ország rangsora)	
1.	Intézmények 80 (76)
2.	Infrastruktúra 50 (57)
3.	Makrogazdaság 44 (83)
4.	Egészségügy, alapszintű oktatás 51 (53)
5.	Felsőokt. és szakképzés 49 (35)
6.	Árpiaci hatékonyság 67 (64)
7.	Munkaerőpiaci hatékonyság 79 (63)
8.	Pénzügyi piacok hatékonyság 72 (69)
9.	Technológiai felkészültség 49 (40)
10.	Piacméret 52 (45)
11.	Üzleti folyamatok kifinomultsága 86 (76)
12.	Innováció 37 (45)

Legnagyobb kihívás a munkaerőpiaci és pénzügyi stabilitás

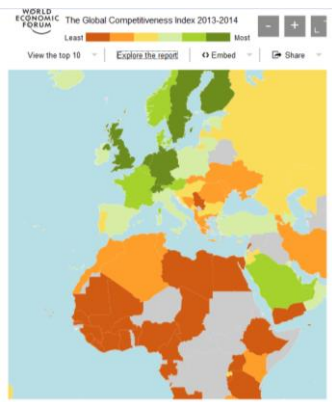
Versenyhátrányok:

- államháztartási deficit,
 - adóztatás mértéke
 - magas adminisztrációs teher,
 - agrárpolitika költségessége
- Komparatív előnyök:**
- közép-és felsőfokú oktatásban
 - részesülők aránya,
 - innováció

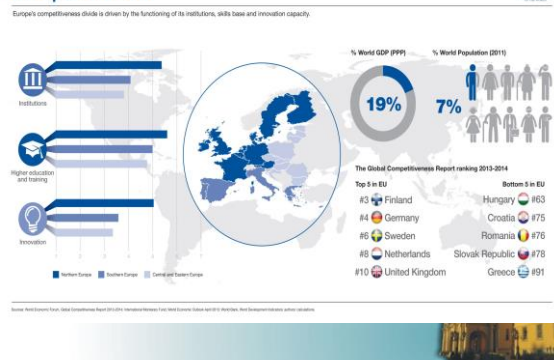
Magyarország helyezése a WEF globális versenyképességi rangsorában

- Forrás: www.wef.org

The Global Competitiveness Report 2013-2014 European Union

Világbank: Doing Business

- Közel 180 ország értékelése az **üzleti környezet minősége** szempontjából (10 területet külön-külön értékelik és azt összesítik).
 - Magyarország a 51. helyen áll.
 - Az EU tagállamok közül a **17. helyen szerepel**.
 - Az új tagállamok közül előttünk van Bulgária, Szlovákia és a balti-államok.
 - A rangsor elején távol-keleti (Szingapúr, Hongkong, Japán), angolszász és skandináv országok.
- ALISBEANI NYVISELÉSI ÉRTÉKELÉS

Magyarország helyezései

	2007	2008	2009	2010
<i>Doing Business</i>	66	45	41	47
Cégalapítás	87	67	27	39
Építési engedélyezési eljárások	143	87	89	88
Munkaerő-szabályozás	90	81	84	77
Tulajdonjog-nyilvántartás	103	96	57	61
Hitelhez jutás	21	26	28	30
Befektetők védelme	118	107	113	119
Adózás	118	127	111	122
Nemzetközi kereskedelem	76	45	68	70
Szerződésben foglaltak érvényesítése	12	12	12	14
Vállalkozás megszüntetése	48	53	55	58

Pozitívumok:

- cégalapítás (csökkent a minimális alaptőke),
- hitelhez jutás,
- tulajdonjog-nyilvántartás,
- elektronikus cégbejegyzés

Negatívum:

- magas adóterhelés.
 - munkaerő-piaci szabályozás
- ALISBEANI NYVISELÉSI ÉRTÉKELÉS

Világbank: Doing business, 2011.

USA	4
Dánia	5
Németország	19
Szlovénia	37
Szlovákia	48
Magyarország	51
Lengyelország	62
Csehország	64
Románia	72
Horvátország	80
Szerbia	92

ALISBEANI NYVISELÉSI ÉRTÉKELÉS

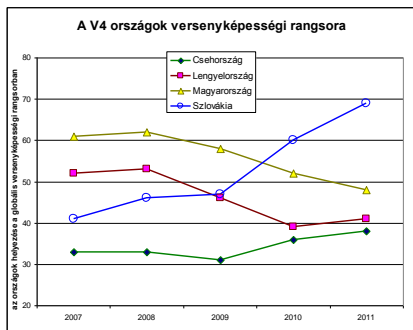
Forrás: HVG, 2012.

Összesített helyezések (2011)

	IMD: World Competitiveness Report	World Economic Forum: Global Competitiveness Report	Világbank: Doing Business
Vizsgált országok száma	60	134	180
Vizsgált mutatók száma	323	2	10
Magyarország helyezése	50	63	51

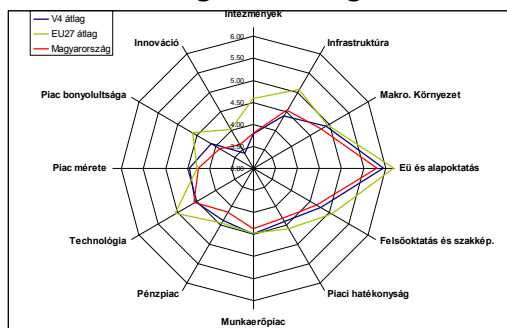
ALISBEANI NYVISELÉSI ÉRTÉKELÉS

Visegrádi országok

Forrás: www.kopint-tarki.hu

Visegrádi országok

Forrás: www.kopint-tarki.hu

Magyarország versenyképessége

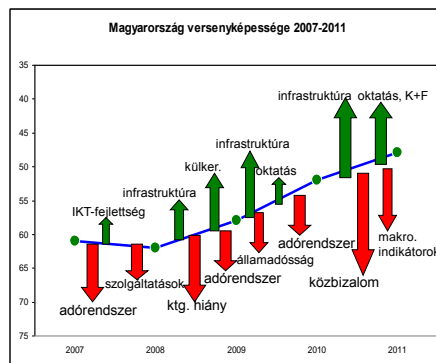
Pozitívumok

- Infrastruktúra
- Egyetemek-vállalatok közötti együttműködés a tudományos kutatás területén
- Rugalmas (nem mobil) munkaerő piac

Negatívumok

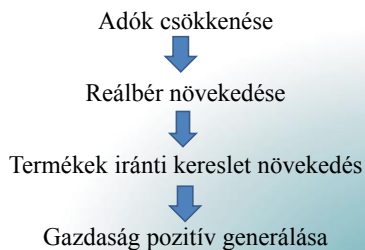
- Magas adóterhek
- Nehézkes hozzáférés a közösségi alapokhoz
- Gyenge közbizalom
- Nagy állami szerepvállalás
- Centralizált állam
- Rossz makrogazdasági mutatók
 - GDP arányos államadósság
 - Infláció
 - Árfolyam instabilitás

Forrás: www.kopint-tarki.hu

Forrás: www.kopint-tarki.hu

Konklúzió

Köszönöm a figyelmet!